

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

De secundo. 3

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

cultus prohibetur primò, cum dicitur, Nò habebis deos alienos. Apud alios autem erat cultus falſorum deorum ſub quibusdam imaginibus. Et ideò opportunè prohibetur etiam ipſarum imaginum inſtitutio, cum dicitur, Non facies tibi ſculptile. Et ipſarum imaginum cultus, cum dicitur, Non coles ea. &c.

Ad tertium dicendum, quòd omnes aliæ ſuperſtitiones procedunt ex aliquo pacto cum dæmonibus inito, tacito vel expreſſo. Et ideò omnes intelliguntur prohiberi in hoc quod dicitur, Non habebis deos alienos.

ARTIC. III.

Utrum ſecundum præceptum decalogi conuenienter tradatur?

613

AD tertium ſic proceditur. Videtur, quòd ſecundum præceptum decalogi non conuenienter tradatur. Hoc enim præceptum, Non aſſumes nomen Dei tui in vanum: ſic exponitur in gloſſ. * Exod. 20. Non exiſtmes creaturam eſſe filium Dei. Per quòd prohibetur error contra fidem. Et Deut. 5. exponitur, Non aſſumes nomen Dei tui in vanum, ſcilicet nomen Dei ligno vel lapidi attribuendo, per quòd prohibetur falſa confeſſio, quæ eſt actus infidelitatis, ſicut & error. Infidelitas autem eſt prior ſuperſtitione, ſicut & fides religione. Ergo hoc præceptum debuit præmitti primò, in quo prohibetur ſuperſtitio.

*Loc. ſup.
ar. 1. in-
ductis.
gl inter-
tin. ibid.*

¶ 2. Præterea, Nomen Dei ad multa aſſumitur, ſicut ad laudandum, ad miracula faciendum, & vniuerſaliter ad omnia quæ dicuntur vel fiunt à nobis: ſecundum illud ad Col. 3. Omne quodecumque facitis in verbo vel opere, in nomine Domini facite. Ergo præceptum, quo prohibetur nomen Dei aſſumi in vanum, videtur vniuerſalius eſſe quam præceptum, quo prohibetur ſuperſtitio: & ita debuit ei præmitti.

¶ 3. Præterea, Exod. 20. exponitur illud præceptum, Non aſſumes nomen Dei tui in vanum, iurando, ſcilicet pro nihilo. Vnde videtur per hoc prohiberi

beri vana iuratio, quæ scilicet est sine iudicio. Sed malo grauior est falsa iuratio, quæ est sine veritate, & iniusta iuratio, quæ est sine iustitia. Ergo magis debuerunt illa prohiberi per hoc præceptum.

¶ 4 Præterea, Multo grauius peccatum est blasphemia, vel quicquid fiat verbo vel facto in contumeliam Dei, quam periurium. Ergo blasphemia & alia huiusmodi debuerunt magis per hoc præceptum prohiberi.

¶ 5 Præterea, Multa sunt Dei nomina. Ergo non debuit indeterminatè dici, Non assumes nomen Dei tui in vanum.

SED in contrarium est auctoritas scripturæ.

RESPONDEO dicendum, quod oportet prius impedimenta veræ religionis excludere in eo qui instituitur ad virtutem, quam eum in vera religione fundare. Opponitur autem veræ religioni aliquid dupliciter. Vno modo per excessum, quando scilicet id quod est religionis, alteri indebitè exhibetur: quod pertinet ad superstitionem. Alio modo, quasi per defectum reuerentiæ, cum scilicet Deus contemnitur: quod pertinet ad vitium irreligiositatis, vt supra habitum est*. Superstitio autem impedit religionem, quantum ad hoc, ne suscipiatur Deus ad colendum. Ille autem, cuius animus implicatus est alicui cultui indebito, non potest simul debitum Dei cultum suscipere, secundum illud Isai. 28. Coangustatum est stratum, ita vt alter decidat, scilicet Deus verus vel falsus à corde hominis; & pallium breue vtrumque operire non potest. Per irreligiositatem autem impeditur religio, quantum ad hoc, ne Deus postquam susceptus est, honoretur. Prius autem est Deum suscipere ad colendum, quam eum susceptum honorare. Et ideo præmittitur præceptum, quo prohibetur superstitio, secundo præcepto, quo prohibetur periurium ad irreligiositatem pertinens.

Ad primum ergo dicendum, quod illæ expositiones sunt mysticæ. Literalis autem expositio est quæ habetur Deuteronom. 5. Non assumes nomen Dei tui
in va-

¶ 97. in
divisione
4. & in
143.

in vanum, scilicet iurando pro re quæ non est.
 Ad secundum dicendum, quod non prohibetur
 quælibet assumptio diuini nominis per hoc præce-
 ptum: sed proprie illa qua assumitur diuinum no-
 men ad confirmationem humani verbi, per modum
 iuramenti: quia ista assumptio diuini nominis est fre-
 quentior apud homines. Potest tamen ex consequen-
 ti intelligi, quod per hoc prohibeatur omnis inor-
 dinata diuini nominis assumptio. Et secundum hoc
 procedunt illæ expositiones, de quibus supra di-
 ctum est*.

Ad tertium dicendum, quod pro nihilo iurare
 dicitur ille qui iurat pro eo quod non est: quod per-
 tinet ad falsam iurationem, quæ principaliter periurium
 nominatur, vt supra dictum est*. Quando
 enim aliquis falsum iurat, tunc iuratio est vana secun-
 dum seipsam, quia non habet firmamentum veritatis.
 Quando autem aliquis iurat sine iudicio ex aliqua le-
 nitate, si verum iurat, non est ibi vanitas ex parte ip-
 sius iuramenti, sed solum ex parte iurantis.

Ad quartum dicendum, quod sicut ei qui instruitur
 in aliqua scientia, primo proponuntur quædam com-
 munita documenta: ita etiam lex quæ instituit homi-
 nem ad virtutem in præceptis decalogi, quæ sunt pri-
 ma, proposuit ea vel prohibendo vel mandando, quæ
 communius in cursu vitæ humanæ solent accedere.
 Et idè inter præcepta decalogi prohibetur periurium,
 quod frequentius accidit, quam blasphemia, in quam
 homo rarius prolabitur.

Ad quintum dicendum, quod nominibus Dei debe-
 tur reuerentia ex parte rei significatæ, quæ est vna.
 Non autem ratione vocum significantium, quæ sunt
 multæ. Et idè singulariter dixit, Non assumes no-
 men Dei tui in vanum: quia non differt per quodcum-
 que nomen Dei periurium committatur.

*In cor. i.
huius ar.*

*9. 98. a. i.
ad 3.*